

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський державний університет харчування та торгівлі

ТОВАРНА НОМЕНКЛАТУРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Опорний конспект лекцій

для студентів денної та заочної форм навчання

ступеня бакалавр

напряму підготовки 6.030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»

професійного спрямування «Товарознавство та експертиза в митній справі»

факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Харків
ХДУХТ
2017

Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : опорний конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання ступеня бакалавр напряму підготовки 6.030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво» професійного спрямування «Товарознавство та експертиза в митній справі» [Електронний ресурс]/ укладачі Г. І. Дюкарева, А. І. Олейник. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2017 – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

Укладачі: канд. техн. наук, доц.. Г.І. Дюкарева
старший викладач А.І. Олейник

Рецензент: канд. техн. наук, доц. С.В. Сорокіна

Кафедра товарознавства в митній справі

Схвалено науково-методичною комісією факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю за напрямом підготовки 6.030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»

Протокол від «8» грудня 2016 року № 7

Схвалено вченою радою ХДУХТ

Протокол від «28» грудня 2016 року № 9

Схвалено редакційно-видавничою радою ХДУХТ

Протокол від «26» грудня 2016 року № 5

© Г.І. Дюкарева, А.І. Олейник,
укладачі, 2017
© Харківський державний
університет харчування
та торгівлі, 2017

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1	6
Тема 1.1. Історичні передумови створення міжнародних товарних номенклатур. Характеристика угруповань товарів	6
Лекція 1. Історичні передумови створення міжнародних товарних номенклатур	6
Тема 1.2. Міжнародні товарні номенклатури. Характеристика угруповань товарів, в т.ч. тих, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час здійснення операцій ЗЕД.....	14
Лекція 2. Міжнародні товарні номенклатури.	14
Лекція 3. Характеристика угруповань товарів, в т.ч. тих, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час здійснення операцій ЗЕД.....	19
Розділ 2	25
Тема 2.1. Взаємовідношення між торговельно-статистичною та митно - тарифною номенклатурами. Митна статистика зовнішньої торгівлі України. Походження ГС опису і кодування товарів	25
Лекція 4. Взаємовідношення між торговельно - статистичною та митно-тарифною номенклатурами. Походження ГС опису і кодування товарів	25
Лекція 5. Роль товарної номенклатури у принципі побудови Митного тарифу України	31
Тема 2.2. Правила інтерпретування. Деталізація товару за рівнями, що покладені в основу УКТ ЗЕД. Порядок визначення коду за УКТ ЗЕД.....	36
Лекція 6. Правила інтерпретування. Деталізація товару за рівнями, що покладені в основу УКТ ЗЕД	36
Лекція 7. Характеристика розділів за УКТЗЕД	42
Лекція 8. Характеристика груп товарів за УКТЗЕД	45
Лекція 9. Характеристика товарних позицій, під позицій, спів позицій, категорій, під категорій.....	47
Список літератури	55

Вступ

Перетворення, що відбулися в соціально-економічному ладі країни, внесли суттєві зміни і в митну справу. Зовнішньоекономічна політика України має виконувати основне завдання – стимулювати чи обмежувати експорт або імпорт товарів, щоб утворити позитивне сальдо за зовнішньоекономічними операціями та забезпечити додаткове надходження коштів для розвитку національної економіки. До того ж митні органи повинні оперативної та компетентно оформлювати товари, які є об'єктом зовнішньоекономічних угод, запобігати надходженню на Україну неякісного та контрабандного товару.

Згідно з Указом Президента України «Про Державну митну службу України» поставлено завдання про національну систему підготовки та підвищення кваліфікації працівників митної системи. Тому спеціалісти-товарознавці повинні бути обізнаними у деяких аспектах практичної діяльності працівників митниці, де навички товарознавця можуть стати у нагоді при здійсненні митного оформлення товарів, що є об'єктами зовнішньоторговельних угод.

Важливе значення для працівників митної системи має Український класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності – УКТ ЗЕД, до структури якого входить код товару, його торгове призначення, найменування товару (опис) і додаткові одиниці виміру. Єдине розуміння класифікаційних угруповань УКТ ЗЕД є необхідною умовою для визначення ставок мита та інших платежів. Згідно зі змінами у Законі України «Про митний тариф України» посилюється контроль за правильністю кодування товарів та інших предметів.

Особлива увага приділяється вивченню тих угруповань товарів, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час імпортних операцій, і як результат неправильне начислення митних платежів.

Саме правильне віднесення товару до відповідного класифікаційного угруповання в системі товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності є тим моментом, де знання товарознавця перехреснюються з навичками митного інспектора, який повинен вміти правильно ідентифікувати товар, визначити код товару за УКТ ЗЕД і як наслідок правильно начислювати митні платежі.

Підготовка майбутніх фахівців за спеціалізацією «Товарознавство та експертиза в митній справі» неможлива без вивчення цієї дисципліни, тому що сучасний ринок орієнтовано на міжнародне співробітництво і потрібні спеціалісти інформаційно орієнтовані у просторі із знаннями як товарознавчої класифікації товарів, так і класифікації згідно «Товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності».

Єдине розуміння класифікаційних угруповань УКТ ЗЕД є необхідною умовою для визначення ставок мита та інших платежів.

Курс базується на потребах кваліфікаційної характеристики фахівців зі спеціалізації «Товарознавство та експертиза в митній справі» і має за мету формування у студентів системи знань у сфері митної діяльності України та операцій, пов'язаних з правильним визначенням положення товару в товарній

номенклатурі УКТ ЗЕД, необхідних для успішної діяльності товарознавця – експерта в митній справі.

Предметом дисципліни є характеристика існуючих товарних номенклатур і основних класифікаційних угруповань та порядок визначення коду товару згідно до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Програма складена згідно діючих на Україні законів, постанов, наказів та інструкцій відносно митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Розділ 1

Тема 1.1. Історичні передумови створення міжнародних товарних номенклатур. Характеристика угруповань товарів

Лекція 1. Історичні передумови створення міжнародних товарних номенклатур

План лекції

1. Діяльність організації об'єднаних націй (ООН).
2. Основні принципи діяльності Генеральної асамблеї ООН.
3. Основні напрямки діяльності організації об'єднаних націй (ООН).
4. Перша міжнародна гармонізована система опису та кодування товарів.
5. Характеристика першого Українського класифікатора.

Рекомендована література до вивчення теми [1-3, 4, 6-8, 11, 17].

1. Діяльність організації об'єднаних націй (ООН)

ООН – міжнародна організація, створена для підтримки й зміцнення міжнародного миру й безпеки, розвитку співробітництва між державами. Основи її діяльності й структура розроблялися в роки Другої світової війни провідними учасниками антигітлерівської коаліції. Назва «Об'єднані Нації» була вперше використана в Декларації Об'єднаних Націй, підписаної 1 січня 1942 року.

Міжнародні міжурядові організації найчастіше асоціюються із терміном Міжнародні організації — це організації двох або більше урядів, спрямовані на вирішення певних спільних питань чи організації проектів. Уряди діють від імені своєї держави і представляють її інтереси, притримуючись поваги її суверенітету.

IGO (Intergovernmental Organization) становить собою об'єднання незалежних держав, або інших міжурядових організацій.

Міжнародна торгівля – система міжнародних товарно-грошових відносин, що складається із зовнішньої торгівлі всіх країн світу.

Світова торгівля – сукупність зовнішньої торгівлі країн світу.

Тарифне регулювання ЗЕД – передбачає встановлення мита, повних або пільгових ставок.

Нетарифне регулювання ЗЕД – передбачає встановлення щорічних квот, тобто кількісних обмежень на імпорт або експорт продукції, а також може реалізуватися через ліцензування.

Віденська конвенція ООН – регламентує всі основні питання дипломатичного права: види та функції дипломатичних місій, процедури призначення голів дипломатичних представництв, класи голів таких представництв, розкривається поняття дипломатичного імунітету.

Економічний комітет Ліги націй – постійно діючий координуючий і виконавчий орган Ліги націй, що займався економічними питаннями.

КНСЕС – комбінована тарифно-статистична номенклатура європейського економічного співтовариства.

2. Основні принципи діяльності Генеральної асамблеї ООН

Генеральна Асамблея – один з головних органів ООН, який уповноважений обговорювати будь-які питання чи справи в межах статуту ООН або такі, що належать до повноважень і функцій будь-якого органу ООН.

3. Основні напрями діяльності організації об'єднаних націй (ООН)

Рада безпеки ООН – один з постійних органів ООН, який відповідає за підтримку міжнародного миру та безпеки.

Економічна та соціальна Рада ООН – здійснює під керівництвом Генеральної Асамблеї міжнародне співробітництво з економічних та соціальних питань.

Міжнародний суд та Секретаріат ООН – вирішує правові суперечки між Державами та надає консультативні висновки на запити органів Організації Об'єднаних Націй.

ООН – організація об'єднаних націй

ООН – міжнародна організація держав, яка була створена з метою підтримки та укріплення миру, безпеки, розвитку співробітництва між державами.

- ◆ 1944 р.- представниками СРСР, США, Великобританії та Китаю на конференції у Думбартон-Оке було розроблено Устав ООН.
- ◆ 26 червня 1945 р. – державами-учасниками Сан-Франциської конференції було підписано Устав ООН.
- ◆ 25 жовтня 1945 р. – ООН вступила в силу.
- ◆ 1 січня 1982 р. – до складу ООН уже входило 157 держав.

Головні органи ООН

- > Генеральна Асамблея;
- > Рада безпеки;
- > Економічна та Соціальна рада;
- > Міжнародний суд та Секретаріат.

Штаб-квартира ООН знаходиться у Нью-Йорку.

Для здійснення цих цілей ООН та її члени повинні діяти відповідно до принципів сучасного міжнародного права.

4. Перша міжнародна гармонізована система опису та кодування товарів

Гармонізована система – система опису та кодування товарів, на якій базується товарна номенклатура ЗЕД (ТНЗЕД).

Критерії розробки номенклатури гармонізованої системи

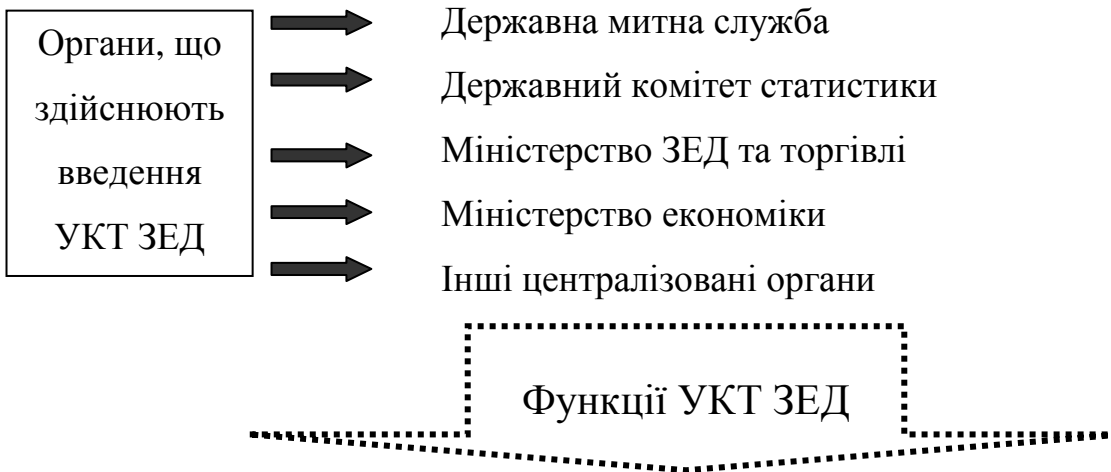
5. Характеристика першого Українського класифікатора

УКТЗЕД – українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Важливе значення для працівників митної системи має УКТЗЕД, до структури якого входить код товару, його торгове призначення, найменування товару (опис) і додаткові одиниці виміру. Єдине розуміння класифікаційних угруповань УКТЗЕД є необхідною умовою для визначення ставок мита та інших платежів.

Мета введення УКТ ЗЕД. Функції УКТ ЗЕД

Метою є- реалізація заходів тарифного та нетарифного регулювання ЗЕД, ведення статистики ЗЕД, здійснення митного контролю.

Спостерігати зміни та доповнення, які вносяться в міжнародну основу УКТ ЗЕД, пояснення та інші рішення відносно її тлумачення, які приймаються на сесіях комітету з гармонізованої системи опису та кодування товарів всесвітньої митної організації

Проведення УКТ ЗЕД відповідно до її міжнародної основи

Деталізація УКТ ЗЕД на національному рівні та ведення додаткових одиниць виміру

Розробка пояснень та рекомендації з метою забезпечення єдиного тлумачення та прийняття УКТ ЗЕД

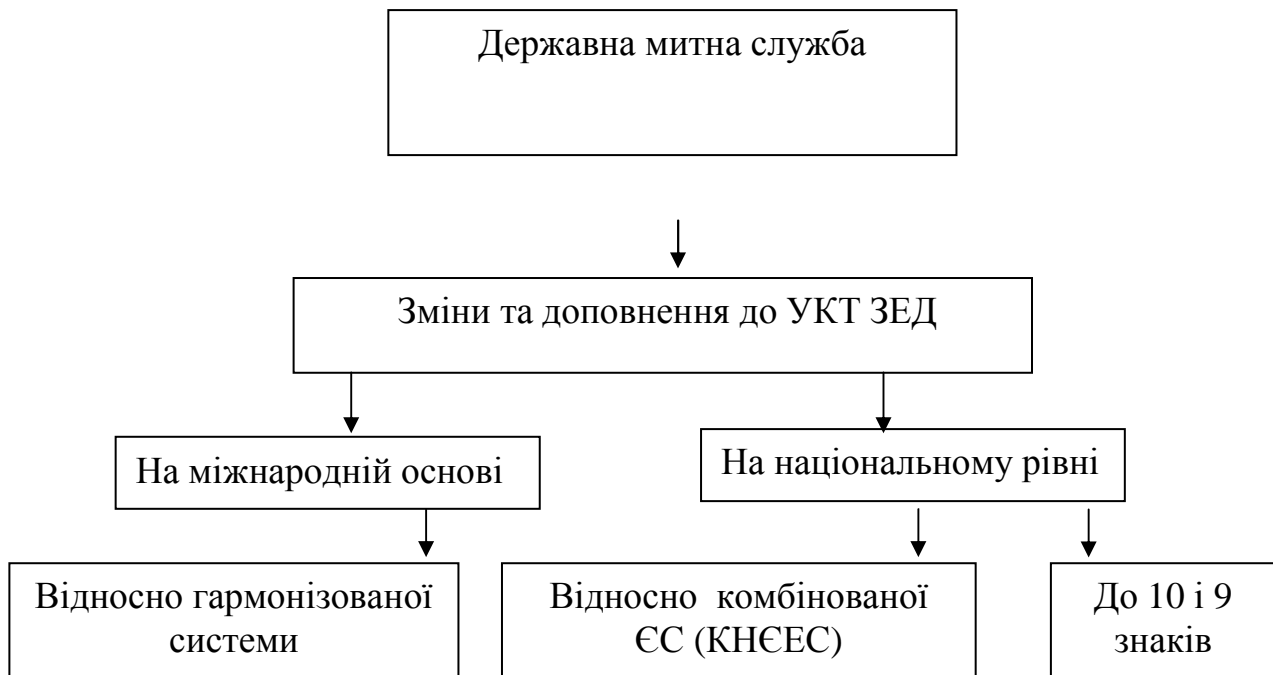
Прийняття рішень відносно класифікації та кодування товарів

Введення та зберігання еталонного екземпляра УКТ ЗЕД на паперовому та електронному носіях

Внесення змін та доповнень УКТ ЗЕД

Державна митна служба

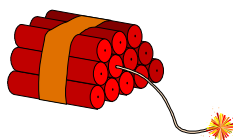
Зміни та доповнення в УКТ ЗЕД заносяться наказом ДМСУ, який вступає в силу не раніше, ніж за 46 днів після його опублікування. ДМСУ вносить також зміни та доповнення в еталонні екземпляри на паперовому та електронному носіях, про який повідомляють центральні органи державної влади.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте діяльність організації об'єднаних націй (ООН).
2. Назвіть основні принципи діяльності Генеральної асамблеї ООН.
3. Дайте визначення ролі України у роботі конференцій ООН.
4. З якою метою здійснено створення угоди 13 країн в Брюсселі у 1991р.?
5. В чому полягає значення міжнародних організацій у світовій торгівлі?
5. Які основні напрямки діяльності організації об'єднаних націй (ООН)?
6. Назвіть основні питання, що вирішувались на конференції у Женеві в 1964 р.
7. З якою метою було створено першу міжнародну гармонізовану систему опису та кодування товарів?
8. Надайте характеристику першого Українського класифікатора.

9. Назвіть функції УКТ ЗЕД.
10. За яких обставин Державна митна служба України вносить зміни та доповнення в УКТ ЗЕД?
11. Дайте визначення тарифного та нетарифного регулювання ЗЕД.
12. Назвіть органи, які здійснюють введення УКТЗЕД.
13. Який орган вносить зміни та доповнення до УКТЗЕД? ↓

Тести

1. Зміни та доповнення в УКТ ЗЕД вносять наказом:
 - а) Держкомстату; б) Міністерства ЗЕД та торгівлі;
 - в) Міністерства економіки;
 - г) Державною митною службою України.
2. Зміни до УКТЗЕД вносять:
 - а) ДМСУ; б) Державний комітет статистики;
 - в) Міністерство ЗЕД та торгівлі;
 - г) Міністерство економіки.
3. Які ознаки використовують під час групування товарів в УКТ ЗЕД?
 - а) призначення, вид початкового матеріалу;
 - б) походження, хімічний склад; в) призначення, хімічний склад;
 - г) призначення, вид початкового матеріалу, походження, хімічний склад.
4. Нетарифне регулювання ЗЕД передбачає:
 - а) встановлення щорічних квот;
 - б) встановлення мита;
 - в) встановлення пільгових квот;
 - г) встановлення повних квот.
5. Зміни та доповнення до УКТ ЗЕД вносяться:
 - а) на міжнародній основі;
 - б) на міжрегіональній основі;
 - в) на національному рівні;
 - г) на міжнародному та національному рівні.

Тема 1.2. Міжнародні товарні номенклатури. Характеристика угруповань товарів, в т. ч. тих, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час здійснення операцій ЗЕД

Лекція 2. Міжнародні товарні номенклатури

План лекції

1. Розробка міжнародної класифікації та кодування товарів.
2. Рада митного співробітництва та її функції.
3. Перша товарна номенклатура.
4. Етапи створення міжнародної стандартизованої торговельної класифікації

Рекомендована література до вивчення теми [2, 5, 10, 11, 17]

Основні поняття

Кодування – операція порівняння символів з символами або групами символів іншого коду.

Товарна номенклатура – класифікатор товарів, що застосовується митними органами та учасниками зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) з метою проведення митних операцій.

Уніфікація – приведення до єдиної форми чи системи.

Міжнародна товарна номенклатура – список товарів, складений відповідно до певної класифікаційної системи.

Міжнародний статистичний конгрес відбувся у Брюсселі у 1853 р.

Митні тарифи – інструмент митної політики у сфері митного регулювання економіки країни, що використовується для реалізації цілей торговельної політики і представляє собою зведення ставок митних зборів товарів, які оподатковуються, систематизованих відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародна стандартизована торговельна класифікація – офіційний стандарт ООН для систематизації та узагальнення статистичних даних про товари світової торгівлі.

1. Розробка міжнародної класифікації та кодування товарів

Потреба в науковому вивченні цих процесів виникла ще в XIX ст. На міжнародному статистичному конгресі було прийнято рекомендації відносно уніфікації митних товарних номенклатур для статистичних цілей.

РМС – Рада митного співробітництва.

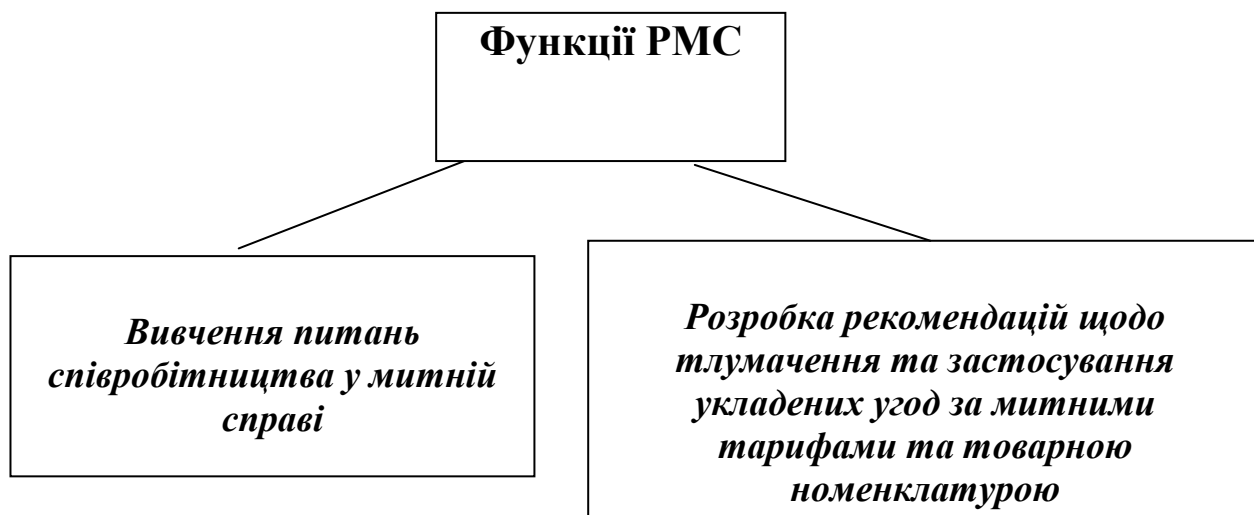
БМН – Брюссельська митна номенклатура.

Ліга націй – Міжнародна міжурядова організація, створена у 1919 році на Паризькій конференції.

2. Рада митного співробітництва та її функції

Після Другої світової війни співробітництво в митній справі значно розширилось.

У 1947 році 13 найбільш економічно розвинених країн створили Європейський митний союз, а в 1950 році держави підписали Конвенцію про створення Ради митного співробітництва (РМС) зі штаб-квартирою в Брюсселі.

Створення номенклатури Ради митного співробітництва

Етапи створення Номенклатури Ради митного співробітництва

→ Підписання Конвенції про класифікацію товарів для митних тарифів та Конвенції за оцінкою товарів у митних справах. Кожна із країн-учасниць погодилась створювати свої класифікації товарів на основі товарної номенклатури, розробленої РМС.

→ Створення міжнародних груп експертів.

→ 1951 рік – новий митний класифікатор, заснований на проектах номенклатури Ліги націй – Брюссельська митна номенклатура (БМН).

→ Перейменування БМН в НРМС.

→ На початку 1988 року НРМС використовувалась у 153 країнах, крім США та Канади.

Поглиблення міжнародних відносин, розподілення праці, поява нових промислових товарів визвали потребу розробки більш деталізованого та уніфікованого зовнішнього торгового класифікатора товарів, щоб не лише обмежити порівняння аналізу статистичних даних про міжнародні економічні відносини, але й сприяти стандартизації документації, а також сприяти зменшенню витрат, що пов'язані з необхідністю присвоювати нові найменування та коди під час перегрупування їх з однієї класифікаційної системи в іншу та як результат цього – скорочення приросту трудових засобів на митниці.

м. Брюссель – столиця Бельгії, штаб-квартира Ради митного співробітництва.

Конвенція міжнародна – міжнародна угода, яка встановлює взаємні права й обов'язки держав, що її ратифікували.

3. Перша товарна номенклатура

Створення першої товарної номенклатури

Перша товарна номенклатура була створена в 1913 році, коли в Брюсселі зібралося 92 країни – учасниці міжнародної конференції з митної статистики та підписали спеціальну конвенцію. Згідно з цією конвенцією країни зобов'язалися зберегти свої національні класифікації, повідомляти дані про

зовнішню торгівлю за єдиною класифікацією. Для цього було створено міжнародне бюро торговельної статистики.

Роботу з вартісних митних тарифів було продовжено на економічному комітеті Ліги націй у 1931 році, спеціальною групою експертів із 7-ми країн: Чехословаччини, Франції, Німеччини, Італії, Угорщини, Бельгії, Швейцарії.

Товарна номенклатура нараховувала 21 розділ та 991 товарну позицію.

Перша товарна номенклатура не мала практичного значення, але стала прообразом для наступних товарних номенклатур.

Стандартизація – процес встановлення і застосування стандартів УСО: встановлення і застосування правил з метою упорядкування діяльності в певній області.

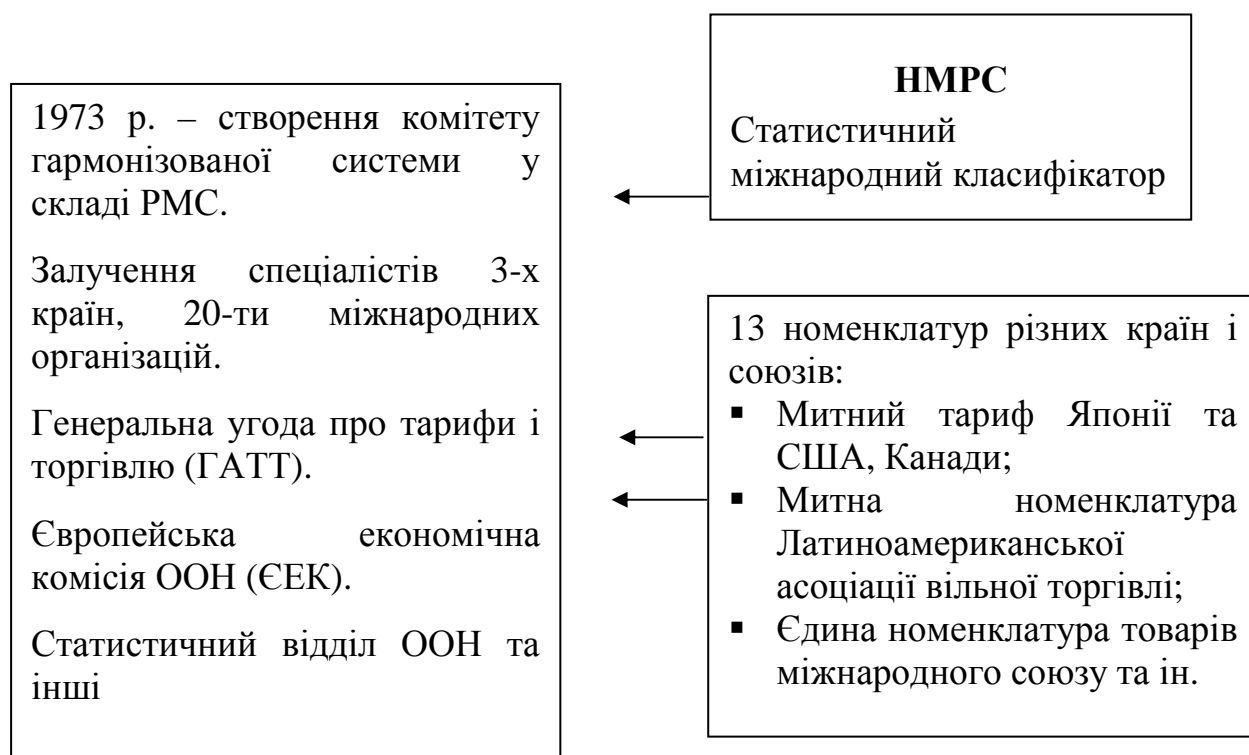
ГАТТ – Генеральна угода про тарифи і торгівлю, яка передбачає основні принципи, норми та правила введення державного регулювання взаємної торгівлі держав-учасниць; створена у 1947 р.

ЄЕК – економічна комісія ООН для Європи, створена у 1947 р. Членами її є 32 європейські держави, а також США і Канада. Штаб-квартира – місто Женева

4. Етапи створення міжнародної стандартизованої торговельної класифікації

Міжнародна стандартизована торговельна класифікація створювалась за наступними етапами:

1983р. – затвердження РМС проекту міжнародної конвенції та офіційне відкриття для її підписання.

1987 р. – підписання і реалізація 153 країнами.

1 січня 1988 р. – міжнародна стандартизована торговельна класифікація вступає в силу.

Лекція 3. Характеристика угруповань товарів, в т.ч. тих, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час здійснення операцій ЗЕД

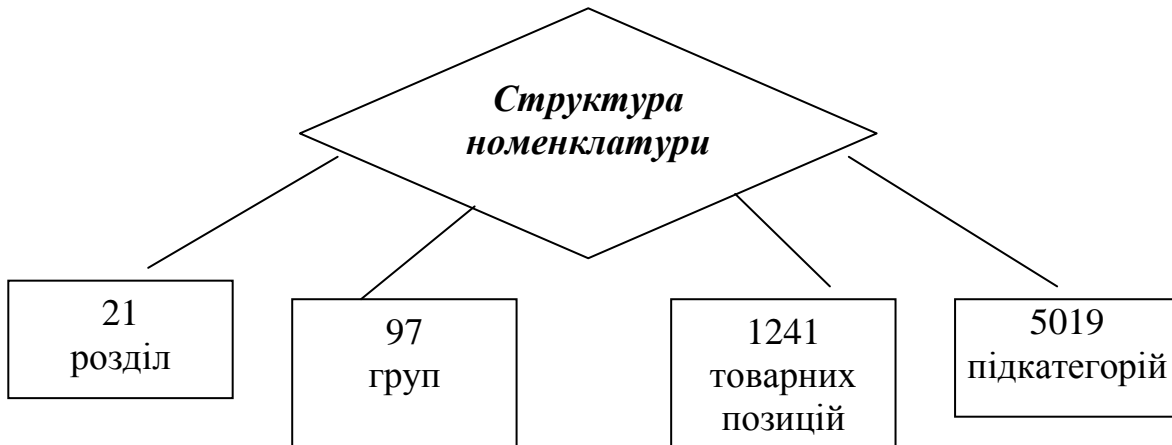
План лекції

1. Товарна номенклатура ,що використовується митними органами України.
2. Українська товарна номенклатура ЗЕД.

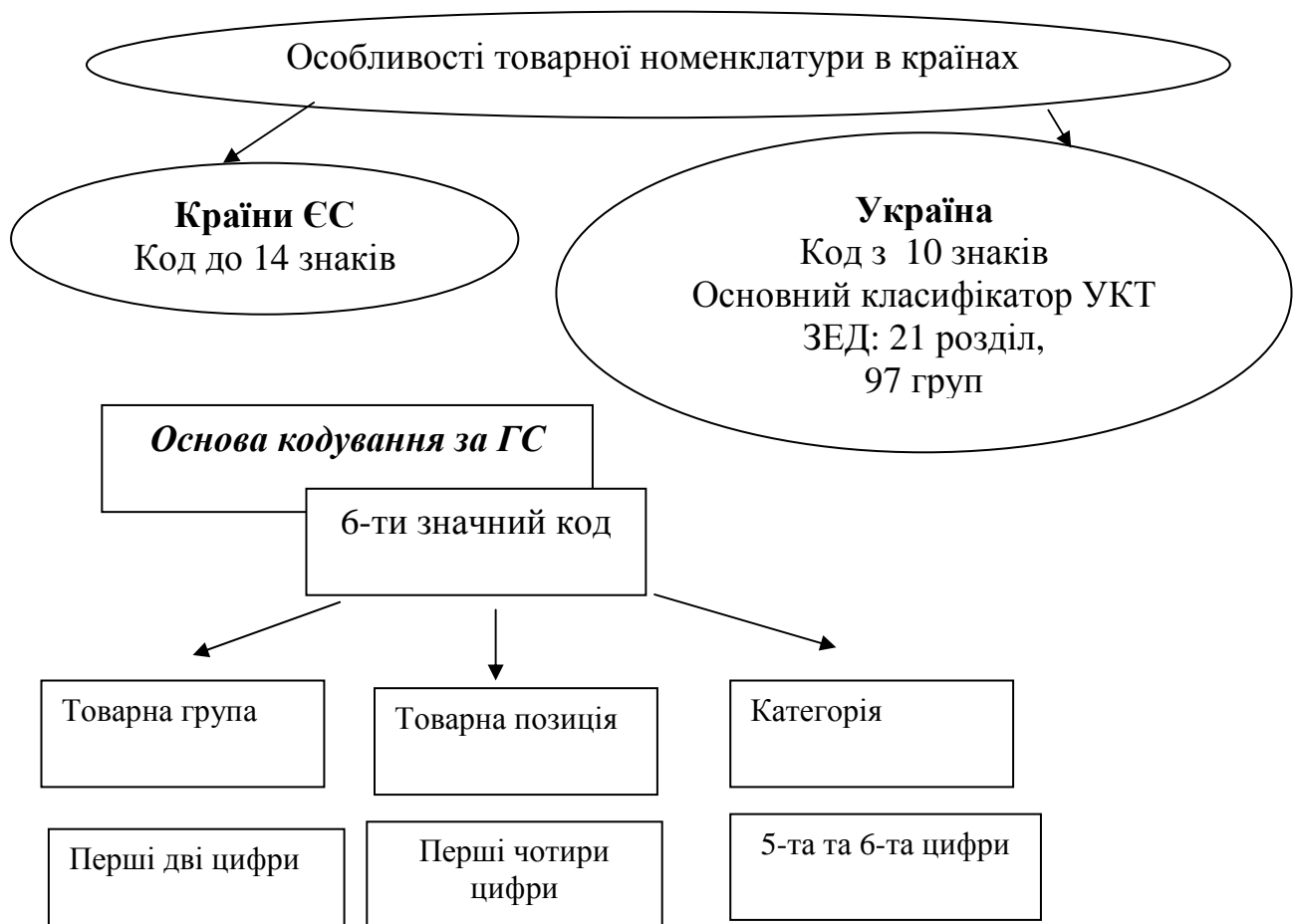
3. Характеристика угруповань товарів за Українською класифікацією товарів.

Рекомендована література до вивчення теми [2, 5, 10, 11, 17].

1. Товарна номенклатура, що використовується митними органами України

У Конвенції по ГС є стаття № 3, яка передбачає, що всі країни, які використовують ГС, не будуть змінювати класифікацію товарів та їх код у межах 6-ти знаків. ГС передбачає більш глибоку деталізацію товарів, в тому числі за межами підкатегорії. Тому кожна країна має право встановлювати в своєму класифікаторові 7 та більше знаків, чи використовувати літери.

2. Українська товарна номенклатура ЗЕД

В УКТ ЗЕД суворо додержується принципу однозначного віднесення товарів до конкретного розділу, групи, позиції. Однозначні віднесення класифікаційних груп необхідні під час визначення ставок митних зборів, визначення митного режиму товарів, зіставлення даних по зовнішній торгівлі різних країн та під час проведення економічно-статистичного аналізу.

Основною одиницею вимірювання товарів в Україні прийнято одиницю маси кг.

3. Характеристика угруповань товарів за Українською класифікацією товарів

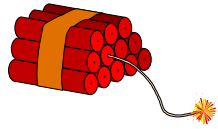
Структура УКТ ЗЕД

Код	Текст описання товару	Одиниця вимірюва
Наприклад: Код	Назва	Додаткові ОВО
1801 00 00 00	Какао-боби, цілі та розмелені, сирі або смажені	-
1802 00 00	Шкаралупи, шкірки (лушпайки) та інші відходи з какао:	-
1802 00 00 10	- в первинних упаковках масою нетто 10 кг і більше	-
1802 00 00 90	- інші	-
1803	Какао-паста, знежирена або незнежирена:	-
1803 10 00	- незнежирена:	-
1803 10 00 10	- - в первинних упаковках масою нетто 10 кг і більше	-
1803 10 00 90	- - інша	-
1803 20 00	- повністю або частково знежирена:	-
1803 20 00 10	- - в первинних упаковках масою нетто 10 кг і більше	-
1803 20 00 90	- - інша	-
1804 00 00	Какао-масло, какао-жир:	-
1804 00 00 10	- в первинних упаковках масою нетто 10 кг і більше	-
1804 00 00 90	- інше	-
1805 00 00	Какао-порошок, без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин:	-
1805 00 00 10	- в первинних упаковках масою нетто 10 кг і більше	-
1805 00 00 90	- інше	-

Контрольні питання

1. Чому виникла потреба в розробці єдиної міжнародної класифікації та кодуванні товарів?
2. Дайте визначення термінам «кодування» та «уніфікація».
3. Що стало результатом роботи міжнародного статистичного конгресу?
4. З якою метою було скликано міжнародний статистичний конгрес?
5. Назвіть причини, які лежать в основі розробки єдиної міжнародної класифікації та кодування товарів.
6. У якому році та де було створено першу товарну номенклатуру?
7. Назвіть розділи першої товарної номенклатури.
8. У якому році було створено та опубліковано перший номер «Бюлетеня», та що він містив?
9. Вкажіть обов'язки країн згідно з міжнародною конвенцією.
10. З якою метою було створено міжнародне бюро торговельної статистики?
11. Назвіть функції Ради митного співробітництва.
12. Які передумови створення номенклатури Ради митного співробітництва?
13. З якою метою було створено Раду митного співробітництва?
14. Назвіть етапи створення номенклатури Ради митного співробітництва.
15. Що являє собою Ліга націй?
16. Опишіть основні етапи створення номенклатури гармонізованої системи.
17. Назвіть основні критерії розробки ГС.
18. УКТ ЗЕД – основний класифікатор в Україні.
19. Особливості товарної номенклатури в країнах.
20. З якою метою необхідно дотримуватися принципу однозначного віднесення товару до класифікаційної групи?
21. Структура УКТ ЗЕД.
22. Структура кодування.

Тести

1. Міжнародний статистичний конгрес відбувався у:
 - а) Женеві; б) Брюсселі;
 - в) Амстердамі; г) Парижі.
2. Назвіть причини розробки єдиної міжнародної класифікації та кодування товарів:
 - а) розширення асортименту товарів на світовому ринку;
 - б) зростання світового товарообігу;
 - в) необхідність зіставлення національних рівнів митного обкладання імпорту;
 - г) усі відповіді правильні.
3. У якому році відбувся міжнародний статистичний конгрес?
 - а) 1880 р.; б) 1920 р.;
 - в) 1853 р.; г) 1850 р.
4. Перша товарна номенклатура була створена в:
 - а) 1925 році; б) 1913 році;
 - в) 1931 році; г) 1989 році.
5. Товарна номенклатура складалася з такої кількості розділів:
 - а) 5-ти; б) 21-го;
 - в) 10-ти; г) 25-ти.
6. Перший номер «Бюлетеня» містив дані про експорт та імпорт в наступній кількості держав:
 - а) 15-ти; б) 10-ти;
 - в) 7-ми; г) 25-ти.
7. Перша товарна номенклатура містила товарних позицій:
 - а) 991; б) 99;
 - в) 900; г) 19.

8. Вкажіть, який з наведених розділів не входив у 1-шу товарну номенклатуру:
- а) олії;
 - б) тваринні жири;
 - в) готові вироби;
 - г) харчові товари та напої.
9. У якому році було створено Економічний митний союз?
- а) 1972; б) 1959;
 - в) 1947; г) 1988.
10. На основі проекту якої організації було підготовлено новий міжнародний митний класифікатор:
- а) Ліги націй;
 - б) Ради митного співробітництва;
 - в) Європейського митного союзу;
 - г) ООН.
11. В якому році було підписано конвенцію про створення ради митного співробітництва?
- а) 1950; б) 1947;
 - в) 1960; г) 1959.
12. Критерії групування товарів у номенклатурі ГС:
- а) за походженням товарів;
 - б) за видом матеріалу, з якого виготовлено товар;
 - в) за хімічним складом;
 - г) правильні всі відповіді.
13. Основу кодування номенклатури ГС складає такий код:
- а) шестизначний; б) дев'ятизначний;
 - в) п'ятизначний; г) двадцятизначний.
14. УКТ ЗЕД складається з:
- а) 21 розділу та 97 груп; б) 5 розділів та 30 груп;
 - в) 10 розділів та 99 груп; г) 101 розділу та 1100 груп.
15. Основною одиницею виміру товару в Україні є:
- а) г; б) кг;
 - в) фунт; г) мг.

Розділ 2

Тема 2.1. Взаємовідношення між торговельно-статистичною та митно-тарифною номенклатурами. Митна статистика зовнішньої торгівлі України. Походження Гармонізованої Системи опису і кодування товарів (ГС)

Лекція 4. Взаємовідношення між торговельно-статистичною та митно-тарифною номенклатурами. Походження ГС опису і кодування товарів

План лекції

1. Роль товарної номенклатури в зовнішньоторговельному обороті.
2. Система класифікації номенклатури гармонізованої системи.
3. Система кодування номенклатури гармонізованої системи.
4. Статистика та митна статистика.

Рекомендована література до вивчення теми [1, 2, 5, 10, 11, 17,18].

Основні поняття

Номенклатура – система назв та термінів, які використовуються в будь-якій області науки.

Система – безліч елементів, які знаходяться у зв'язку один з одним і утворюють певну цілісність.

НГС – номенклатура гармонізованої системи.

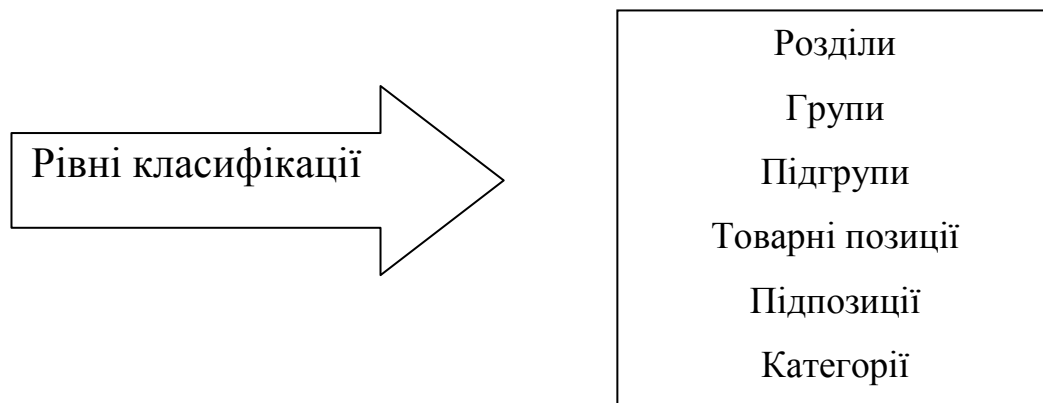
ЄС – Європейський союз.

1. Роль товарної номенклатури в зовнішньоторговельному обороті

Товарна номенклатура відіграє важливу роль:

- ◆ під час визначення та аналізу зовнішньоторговельного обігу окремих країн та міжнародного обігу в цілому;
- ◆ для зовнішньоторговельного планування;
- ◆ для обліку;
- ◆ для статистики;
- ◆ для митного регулювання;
- ◆ є основою системи заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2. Система класифікації номенклатури гармонізованої системи

Найнижчим рівнем класифікації є розділи (I – XXI). Класифікація товарів проводиться за сукупністю певних ознак. Групи товарів формуються за послідовністю обробки товарів. Під час створення позицій у кожній групі товарів застосовується своя послідовність ознак. Всі розділи мають спеціальні примітки, які уточнюють об'єми та межі кожного з розділів.

3. Система кодування НГС

Система кодування НГС – основний елемент структури НГС, який допомагає здійснити збирання, обробку, передавання та зберігання інформації про товар та місце цього товару в НГС.

Специфіка системи кодування НГС:

- застосовується цифрове позначення;
- застосування 6-ти значного кодового позначення в десятикратній системі позначення від 0 до 10;
- допускається більш глибока деталізація НТ, що широко застосовується у митній справі;
- у систему кодування НТ різних країн входить не однакова кількість цифр (у країнах ЄС – 14 цифр, в США – 11, Японії та Україні – 10). Ці країни склали угоду про незмінність коду та класифікації в межах 6-ти знаків.

Міжнародна класифікація, торговельна організація об'єднаних націй (СМТК) прийнята за основу структуру національної зовнішньоторговельної класифікації розвинених капіталістичних країн. На основі СМТК розраховуються групові індекси, а за ними загальні індекси зовнішньої торгівлі. Основною ознакою розподілу товарів за розділами, групами та підгрупами є ступінь обробки продукції.

4. Статистика та митна статистика

Класифікатор

Класифікатор – систематизований перелік об'єктів, кожному елементові з яких присвоєно свій код. Він розробляється в рамках ООН, ЄС, МВФ, РМС, СОТ/ВОЗ.

Для статистики найбільш широко застосовуються такі міжнародні класифікатори:

- ◆ міжнародна стандартна галузева класифікація всіх видів економічної діяльності (МСГК);
- ◆ загальна класифікація всіх видів діяльності (КД);
- ◆ міжнародна класифікація основних продуктів (КОП);
- ◆ європейська класифікація продукції (КП);
- ◆ міжнародна стандартна торговельна класифікація (МСТК).

Класифікація

Класифікація – розподіл всіх інших об'єктів за класами, відділами, розрядами залежно від їх загальних ознак.

Тому класифікація ООН (СМТК) відноситься до міжнародної товарної номенклатури та прийнята за основу будівництва національних зовнішньоторговельних класифікаторів багатьох країн світу.

Статистика – систематизоване збирання, обробка та аналіз інформації та взаємозв'язків.

Дані з митних декларацій є об'єктом митної статистики

Статистика та митна статистика

Статистика та митна статистика – систематизоване збирання, обробка та аналіз відомостей про переміщення товарів у зовнішній торгівлі, фізичних осіб, транспортних засобів, багажу через митний кордон будь-якої держави.

Статистика зовнішньої торгівлі – характеризує обсяги зовнішньої торгівлі і враховує географічний розподіл товарів, товарний склад, частку країн.

Статистика зовнішньоекономічних зв'язків – вивчає результати, форми і методи торговельно-економічного, науково-технічного співробітництва, кредитних, валютно-фінансових взаємовідносин, співробітництва в галузі міжнародних перевезень.

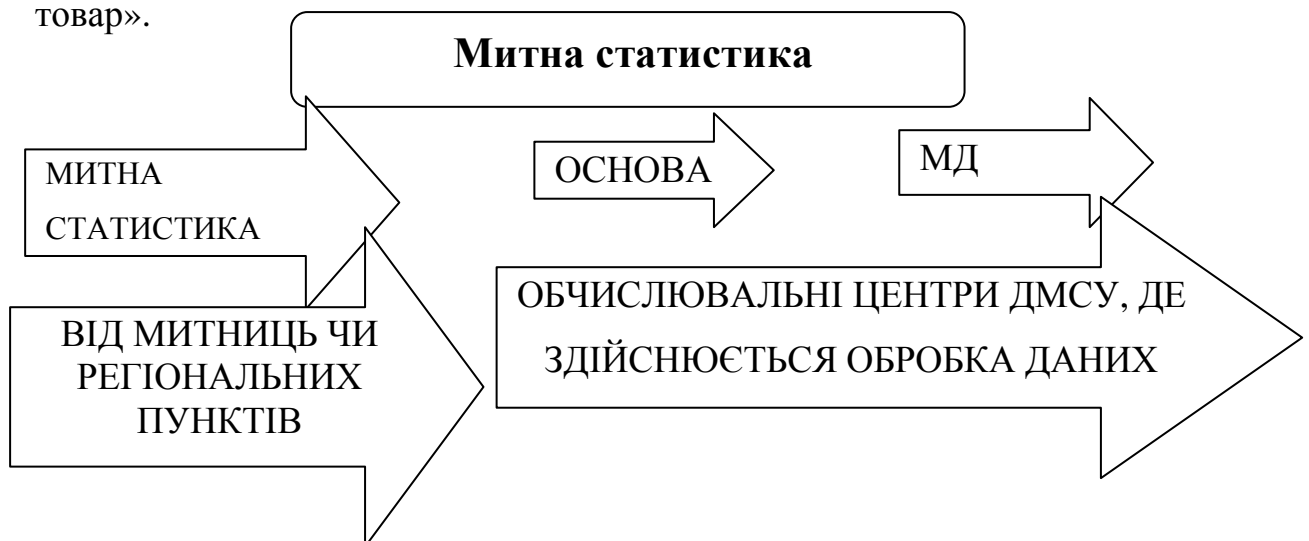
Завдання
митної
статистики

- забезпечення повного й достовірного обліку даних про експорт і імпорт держави;
- забезпечення аналізу структури зовнішньоторговельних товаропотоків;
- інформаційне забезпечення вищих органів державної влади для прийняття ними рішень в галузі митної політики та державного регулювання зовнішньої торгівлі;
- контроль за нарахуванням митних платежів;
- здійснення валютного контролю;
- представлення даних для складання торгових статей платіжного балансу держави;
- представлення даних державам для взаємного обміну інформацією з митної статистики

Статистичні публікації з митної статистики містять такі дані:

- Експорт та імпорт в цілому по країнах.
- Питома вага окремих країн і груп країн у зовнішній торгівлі України.
- Дані з імпорту та експорту в таких поняттях як «товар-країна», «країна-товар».

Митна статистика в зовнішній торгівлі України є складовою частиною статистики зовнішньоекономічних зв'язків. Формується митна статистика зовнішньої торгівлі на якісно новому рівні, тому що в ній враховується сукупність показників, які знаходяться у МД.

МД – вантажна митна декларація – документ, що містить відомості про товар (предмети, транспорт) та мету його перевезення через кордон; а також інформацію, яка необхідна для митного контролю.

ДМСУ – державна митна служба України.

Лекція 5. Роль товарної номенклатури у принципі побудови Митного тарифу України

План лекції

1. Принцип побудови Митного тарифу України.
2. Характеристика товарної номенклатури, що використовується митними органами.

Рекомендована література [1, 2, 5, 10, 11, 17,18].

Основні поняття

Митний тариф України – систематизований перелік ставок мита, якими обкладаються всі товари, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі цієї території.

1. Принцип побудови митного тарифу України

Ставки Митного тарифу України є єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності, територіального розташування.

Митний тариф України затверджується Верховною Радою України за подання Кабінету Міністрів України.

Товари, які ввозяться на митну територію України та вивозяться за її межі, підлягають обкладенню митом.

Важливе значення для працівників митної системи має Українській класифікатор товарів зовнішньоекономічної діяльності – УКТ ЗЕД, до структури якого входить код товару, його торгове призначення, найменування товару (опис) і додаткові одиниці виміру.

Єдине розуміння класифікаційних угруповань УКТ ЗЕД є необхідною умовою для визначення ставок мита та інших платежів. Згідно зі змінами у Законі України від 05.04.2001 р. «Про митний тариф України», посилюється контроль за правильністю кодування товарів та інших предметів.

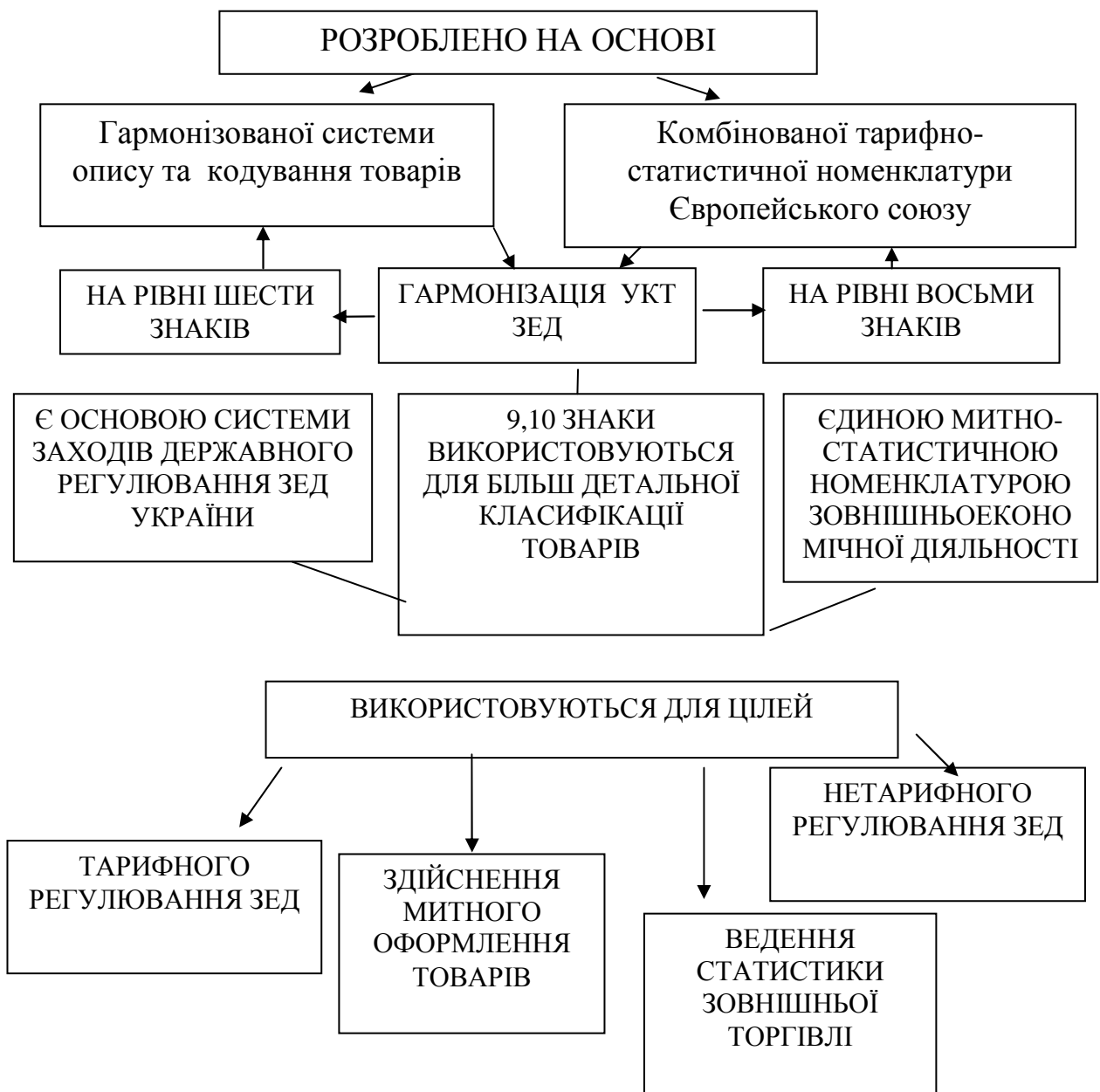
Особлива увага приділяється вивченню тих угруповань товарів, які можуть бути об'єктами неправильної класифікації під час імпорتنих операцій і як результат неправильне начислення митного платежу.

Саме правильне віднесення товару до відповідного класифікаційного угруповання в системі товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності є тим моментом де знання товарознавця перехрещуються з навичками митного інспектора, який повинен вміти правильно ідентифікувати товар, визначити код товару за УКТ ЗЕД і як наслідок правильно нараховувати митні платежі

2. Характеристика товарної номенклатури, що використовується митними органами України.

З 1 січня 1999р. в Україні введено державний класифікатор ДК 017-98 «Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)

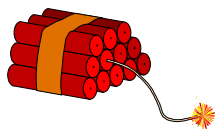
Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності є Товарною номенклатурою Митного тарифу України.

Контрольні питання

1. Яку роль відіграє товарна номенклатура в зовнішньоторговельному обороті?
2. Охарактеризуйте систему класифікації НГС.
3. Назвіть основні принципи кодування НГС.
4. Система кодування НГС.

5. Назвіть рівні класифікації НГС.
6. Розповісти про ООН.
7. Сформулювати цілі ООН.
8. Назвати основні органи ООН та функції кожного з них.
9. Дати визначення поняття «класифікатор» та «класифікація».
10. Основні міжнародні класифікатори.
11. Мета створення ООН.
12. Дати визначення митній статистиці.
13. Розповісти про МД як про первинний документ, який використовується в митній статистиці.
14. Сформулюйте завдання митної статистики.
15. Перелічить функції митної статистики.
16. Назвіть дані, які містять статистичні публікації.

Тести

1. У системі кодування НГС застосовують такі позначення:
 - а) цифрові; б) літерні;
 - в) літерно-цифрові;
 - г) символічні.
2. Основною ознакою розподілу товарів за розділами, групами та підгрупами в СМТК є:
 - а) їхнє походження;
 - б) їхній хімічний склад;
 - в) ступінь обробки продукції.
3. Як зазначаються товарні позиції в НГС:
 - а) дефісом;
 - б) римськими цифрами;
 - в) арабськими цифрами;
 - г) літерами.

4. З якою метою була створена ООН?
- а) для підтримки та укріплення миру і безпеки, розвитку співробітництва між державами;
 - б) для розвитку дружніх відносин між державами;
 - в) для здійснення співробітництва.
5. Штаб-квартира ООН знаходиться у:
- а) Нью-Йорку;
 - б) Брюсселі;
 - в) Женеві;
 - г) Вашингтоні.
6. Устав ООН вступив у силу в:
- а) 1944 р;
 - б) 1945 р;
 - в) 1960 р;
 - г) 1988 р.
7. Який класифікатор в Україні є основним?
- а) КНЄЕС; б) НГС;
 - в) УКТ ЗЕД;
 - г) СМТК.
8. Який з органів ООН здійснює міжнародне співробітництво з економічних та соціальних питань?
- а) Економічна та соціальна Рада ООН;
 - б) Організація економічного співробітництва;
 - в) Генеральна Асамблея;
 - г) Рада безпеки.
9. Кількість міжнародних класифікаторів, які найчастіше використовуються:
- а) 5; б) 6; в) 2; г) 8.
10. Основним первинним документом митної статистики є:
- а) пасажирська митна декларація;
 - б) МД;
 - в) сертифікат.
 - г) декларація митної вартості

11. Статистика, яка характеризує обсяги зовнішньої торгівлі і враховує товарний склад та географічний розподіл товарів:

- а) статистика зовнішньої торгівлі;
- б) митна статистика;
- в) статистика зовнішньоекономічних зв'язків;
- г) спеціальна статистика.

12. Звітні дані митної статистики базуються на:

- а) транспортних документах;
- б) товарних документах;
- в) транспортних та товарних документах;
- г) основі відомостей про товар.

13. Головним завданням митної статистики є:

- а) одержання та своєчасне надання державним органам достовірних даних;
- б) збирання, обробка та публікація інформації;
- в) контроль за нарахуванням митних платежів;
- г) здійснення валютного контролю.

Тема 2.2. Правила інтерпретування. Деталізація товару за рівнями, що покладені в основу УКТ ЗЕД. Порядок визначення коду за УКТ ЗЕД

Лекція 6. Правила інтерпретування. Деталізація товару за рівнями, що покладені в основу УКТ ЗЕД

План лекції

1. Функції митних органів відносно УКТЗЕД.
2. Система цифрового кодування УКТЗЕД.
3. Характеристика основних правил інтерпретації.

Рекомендована література до вивчення теми [1, 2, 5, 10, 11, 17,18]

Основні поняття

Асортиментна група – різні види та гатунки товарів.

УКТ ЗЕД – товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності.

Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність організаційних структур, пов'язана зі здійсненням операцій обміну на світовому ринку з використанням різноманітних форм та методів.

Гармонійність УКТ ЗЕД

Гармонійність УКТ ЗЕД – це ступінь близькості між товарами різних асортиментних груп з точки зору товарного використання.

Гармонізація класифікаторів

Гармонізація класифікаторів – узгодження чи встановлення складу, структури чи змісту національних класифікаторів класифікаторам, розробленим міжнародними організаціями.

Гармонізація класифікаторів досягається шляхом групування економіко-статистичних даних за розробки національних класифікаторів відповідно до міжнародних.

Відображення національних особливостей країн здійснюється за правилами, чи рекомендаціями встановленими міжнародними організаціями.

Декларування – повідомлення митному органу учасниками ЗЕД, митного оформлення та митного контролю відомостей про товар, який переміщується через кордон України.

Митний контроль – перевірка документів, огляд та облік товарів на митниці.

УКТ ЗЕД збудована на базі гармонізованої системи опису та кодування товарів і комбінованої номенклатури Європейського економічного союзу.

Призначена вона для збирання даних зовнішньоторговельних завдань державного регулювання в тому числі реєстрації учасників зовнішньоекономічних зв'язків.

Реєстрація учасників

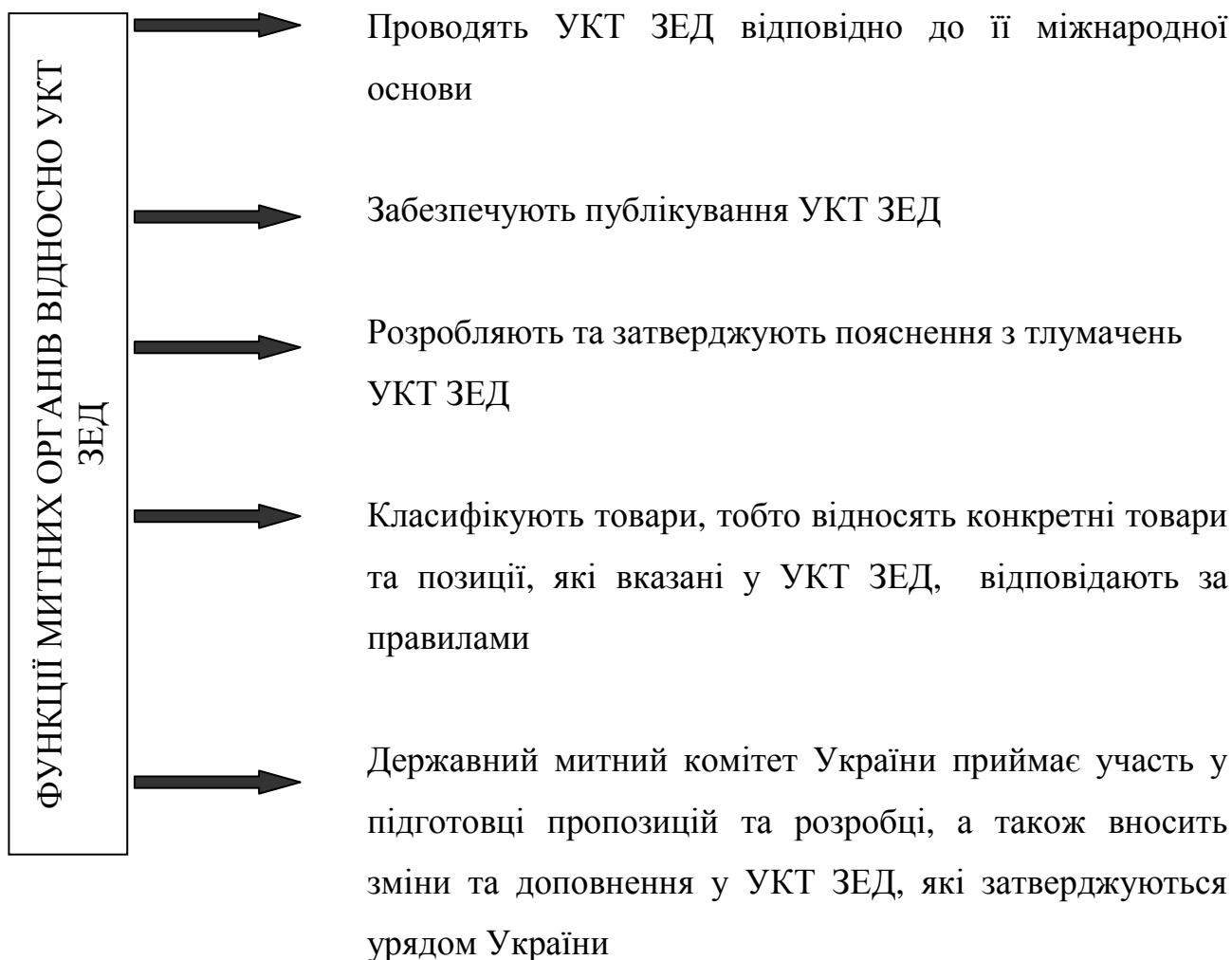
Реєстрація учасників – це вказування об'єктів торгівлі, декларування товару, який перетинає митний кордон (тарифне чи нетарифне регулювання).

Введення УКТ ЗЕД здійснюється митними органами, які за змінами чи доповненнями міжнародної основи УКТ ЗЕД, надають міжнародні пояснення та інші рішення тлумачення цієї основи, приводять УКТ ЗЕД відповідно до її міжнародної основи.

1. Функції митних органів відносно УКТ ЗЕД

Митні органи мають право вносити пропозиції щодо зміни порядку класифікації та кодування товарів в УКТ ЗЕД до органів ГАТТ/СОТ (ВТО).

ГАТТ/СОТ (ВТО) була створена у 1949 р. До організації на сьогодні входять майже всі країни світу.

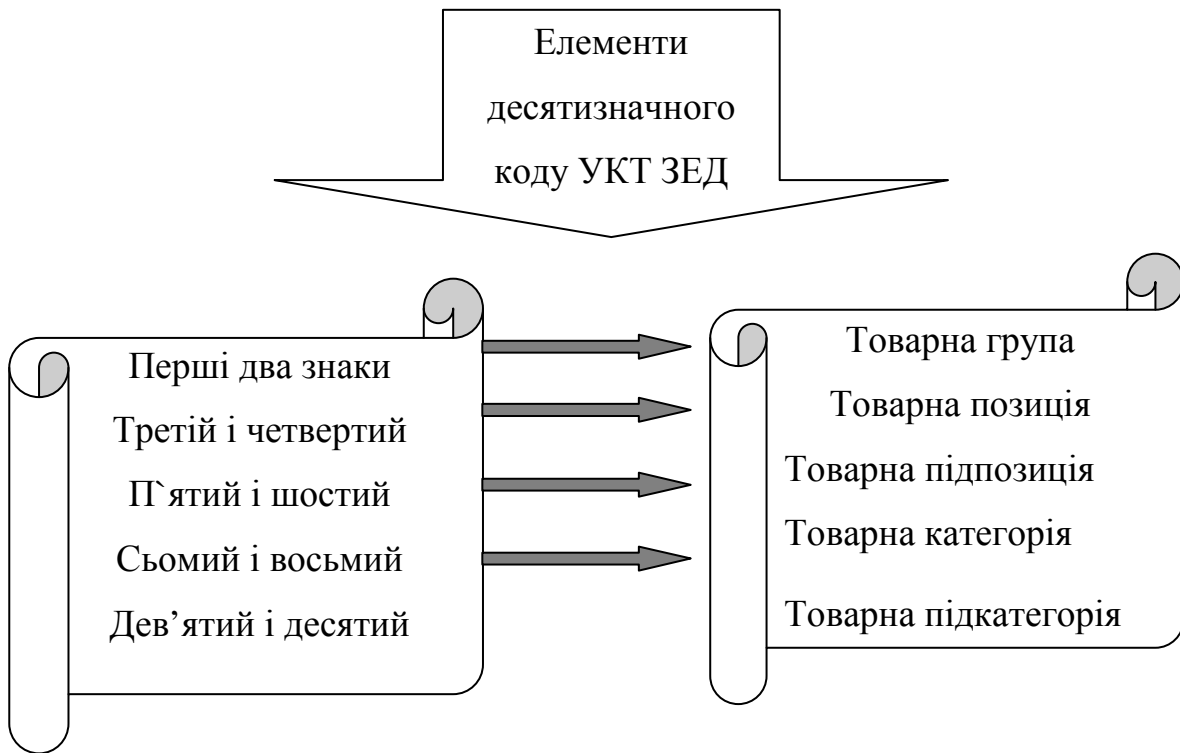

Кодування – операція ототожнення символів чи груп символів одного коду з символами чи групою символів іншого коду.

Критерії – засіб, на основі якого робиться оцінка, визначення чи класифікація будь-чого.

2. Система цифрового кодування УКТ ЗЕД

Цифрове кодування товарів – технічний спосіб, який дозволяє уявити об'єкт, що класифікується у вигляді знака або групи знаків за встановленими даними.

Рівні деталізації УКТ ЗЕД

Рівні деталізації УКТ ЗЕД

РОЗДІЛ
(ВСЬОГО 21)

Товари згруповані за галузями промисловості

ГРУПИ
(ВСЬОГО 97)

Збірні товари відповідно до:

- ❖ матеріалу, з якого вони виготовлені;
- ❖ функцій, які вони виконують;
- ❖ ступеня обробки

Товарні позиції
4-и значний код

Конкретизація товару за специфічними критеріями

Класифікація – система субпідрядних понять будь-якої області знань, які стосуються встановлення зв'язку між окремими поняттями.

Інтерпретація – встановлення значень базових термінів, досліджуваної теорії, які відповідають вимогам правдивості її положень.

3. Характеристика основних правил інтерпретації

Під час класифікації товарів слід дотримуватися таких правил:

- Найменування розділів, груп та підгруп застосовуються лише для зручності використання в роботі.
- Перевага віддається тій товарній позиції, яка містить найбільш конкретний опис товару, ніж товарна з більш загальним описом.
- Суміші, багатокomпонентні системи, вироби, які складаються з різних матеріалів або виготовлених з різних компонентів, та товари, які представлені в наборі для роздрібного продажу, які не можуть класифікуватися відповідно до правил, класифікуються за тими матеріалами та складовими частинами, що надають їм основні ознаки.
- Товари, класифікація яких не може здійснюватися відповідно до положень вище оговорених правил, класифікуються в товарній позиції відповідно до товарів найбільш схожим чи близьким з класифікованими товарами.

- Пакувальні матеріали та пакувальні контейнери, які поставляються разом з товарами, повинні класифікуватися разом, якщо вони такого виду, який використовують для пакування даних товарів.
- Для юридичних цілей класифікація товарів у категоріях будь-якої товарної позиції визначається відповідно до найменувань таких категорій та будь-яких зв'язаних з ними приміток, а також положень правил за умов, що категорія на одному рівні є порівняльною.
- Досить часто товари можуть водночас класифікуватися відповідно до декількох критеріїв і належати до двох і більше товарних позицій. З метою рішення таких спірних випадків необхідно використання загальних правил інтерпретації. Використання цих правил дозволяє правильно визначати положення товарів в УКТ ЗЕД.

Лекція 7. Характеристика розділів за УКТ ЗЕД

План лекції

1. Характеристика принципу, на якому базуються рівні угруповання товарів в УКТ ЗЕД.
 2. Характеристика розділів (I-XXI) в УКТ ЗЕД.
 3. Позначення розділів в УКТ ЗЕД. Призначення приміток до розділів.
- Рекомендована література до вивчення теми [1, 2, 5, 10, 11, 17,18].

1. Характеристика принципу, на якому базуються рівні угруповання товарів в УКТЗЕД

Для встановлення єдиної структури розрядності цифрового коду класифікаційні угруповання, які в подальшому не деталізуються, доповнюють двома нулями «00» до десяти знаків. Доповнення будь-якого класифікаційного угруповання нулями не змінює її класифікаційної назви.

Загальна кодова структура УКТ ЗЕД має такий вигляд:

$Y_1XX Y_2 XXXX Z_1 XX Z_2 XX Z_3 XX Z_4$

де Y – розділ (I-XXI);

XX – група (01-97);

Y_2 – підгрупа (є у групах (I-IV), 29 (I-XIII), 39 (I-II), 63 (I-III), 71(1-111), 72 (I-IV));

XXXX – товарна позиція;

Z_i – i співпозицій ($i=1-p$);

XXXXXX – товарна підпозиція;

Z_j – j співпозицій ($j=1-m$);

$XXXXXXXXXX$ – товарна категорія;

Z_k – k – співпозицій ($k=1-l$);

$XXXXXXXXXXXX$ – товарна під категорія,

де p, m, l , – відповідна кількість дефісів «-» перед назвами співпозицій.

Розподіл класифікаційної множини товарів до окремого виду товарів (чай, рис) або до угруповань товарів (мідні руди і концентрати, машини та механізми) здійснюється таким чином:

1. З угруповання товарів виділяється один або декілька видів продукції, що найбільш поширене у світовій торгівлі.
2. Для інших видів визначається класифікаційне угруповання – «інші».
3. «Інші» угруповання УКТ ЗЕД можуть бути на всіх рівнях класифікації.
4. Основна кількість угруповань «інші» припадає на останній рівень.

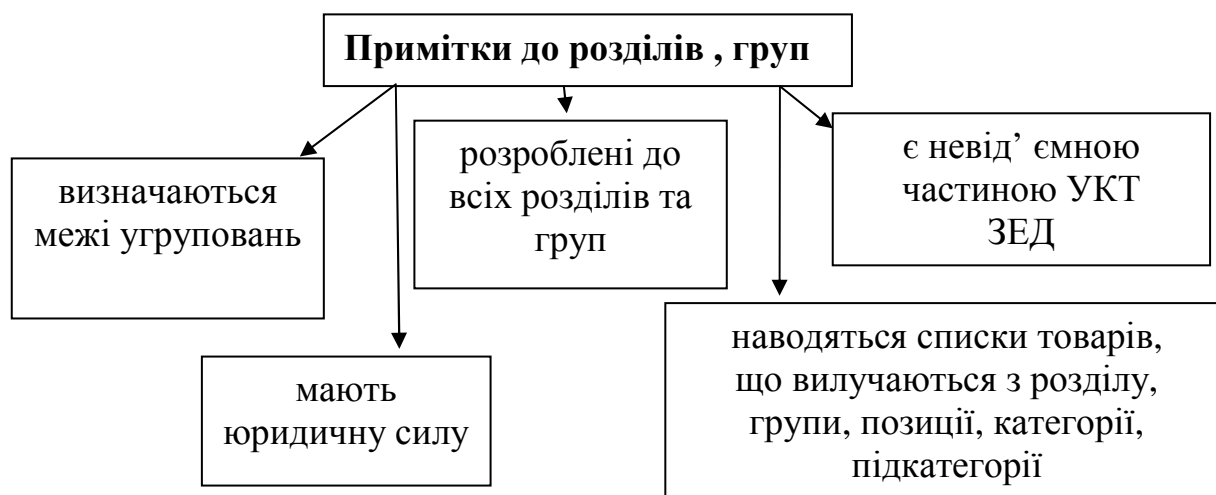
2. Характеристика розділів (I – XXI) в УКТЗЕД

УКТ ЗЕД побудовано за ієрархічною системою класифікації вищий рівень має 21 розділ. Ці розділи охоплюють найбільш укрупнені класи товарів, згруповані відповідно до галузей промисловості за такими ознаками: походження матеріалу, з якого вироблено товар, призначення, хімічний склад.

Наприклад, до розділу I відносяться живі тварини та продукти тваринного походження, а до розділу XVII транспортні засоби, устаткування та пристрої, пов'язані з транспортом. Назви розділів призначені лише для зручності користування УКТ ЗЕД і не повинні застосовуватися для юридичних цілей класифікації товарів. Для позначення розділів використовуються римські цифри.

3. Позначення розділів в УКТЗЕД. Призначення приміток до розділів

В УКТ ЗЕД у більшості випадків класифікація з існує кілька варіантів можливої класифікації товарів, необхідно остаточно вибрати тільки один. Досить часто примітки до розділів і груп допомагають у вирішенні даної проблеми. Примітки до розділів і груп допомагають у вирішенні спірних ситуацій не тільки між матеріалом і функцією товару, коли необхідно оцінити, що є головним – матеріал, з якого виготовлений товар, чи його функціональне призначення, але також і у випадках різного ступеня обробки товарів. Необхідно пам'ятати, що не завжди досить ознайомитися з примітками до визначених розділів або груп, але так само необхідно ознайомитися з примітками до інших розділів або груп, що мають будь-яке відношення до подібних видів товарів, матеріалів, з яких вони виготовлені, і до їхніх функцій. Примітки, розроблені до всіх розділів та груп, є невід'ємною частиною УКТЗЕД і мають юридичну силу. Примітки визначають межі угруповань, наводять списки товарів, що вилучаються з розділу, групи, товарної позиції, підпозиції, категорії та підкатегорії.

Лекція 8. Характеристика груп товарів за УКТ ЗЕД

План лекції

1. Характеристика основних ознак, за якими згруповано товари у групи.
 2. Порядок деталізації товарів на рівні товарних груп з 01 по 24 групу.
 3. Порядок деталізації товарів на рівні товарних груп з 25 по 97 групу.
- Рекомендована література [1, 2, 5, 10, 11, 17,18].

1. Характеристика основних ознак, за якими об'єднано товари у групи

У практиці світової торгівлі прийнято групувати товари за різними групами однорідних товарів до матеріалу, з якого вони виготовлені, та функції, які вони виконують. Такий розподіл товарів дозволяє виявити узагальнені характеристики їх якості та встановити необхідну номенклатуру показників якості кожної товарної групи, правильно проводити економічні операції, встановлювати мито, ціну товару, здійснювати їхній облік, а також з урахуванням узагальнених характеристик проводити кодування товару. При цьому під кодуванням розуміють встановлення місця кожного виробу в систематизованому переліку класифікаційних виробів – класифікаторі, і після цього присвоєння йому певного умовного позначення – коду.

2. Порядок деталізації товарів на рівні товарних груп з 01 по 24 групу

Групи сформовано за принципом послідовного оброблення товарів від сировини та напівфабрикатів до готових виробів, що створює умови для застосування класифікатора в митних тарифах.

Розділ I має 5 груп

01 – живі тварини;

02 – м'ясо та харчові нутрощі (субпродукти);

03 – риба і ракоподібні, молюски та інші безхребетні;

04 – молоко та молочні продукти; яйця птахів; натуральний мед; харчові продукти тваринного походження, в іншому місці не поійменовані.

05 – інші продукти тваринного походження, не включені до інших угруповань.

3. Порядок деталізації товарів на рівні товарних груп з 25 по 97 групу

Розділ XVII має 4 групи:

86 – залізничні або трамвайні локомотиви, засоби пересування по залізниці або аналогічних коліях та їх частини, шляхове обладнання та пристрої для залізничної та трамвайної мережі та їх частини; механічне (у тому числі електромеханічне) обладнання сигналізації для шляхів сполучення;

87 – автомобілі, тягачі, велосипеди та інші наземні транспортні засоби, їх частини та пристрої;

88 – аеронавігаційні або космічні апарати, їх частини;

89 – плавучі засоби морські або річкові.

Деякі групи поділені на підгрупи, наприклад група 28 «Продукти неорганічної хімії; сполуки неорганічні або органічні дорогоцінних металів, рідкоземельних металів, радіоактивних елементів, або ізотопів» містить такі підгрупи:

I – хімічні елементи;

II – кислоти неорганічні та неорганічні сполуки кисню з неметалами;

III – сполуки неметалів з галогенами або сіркою ;

IV – неорганічні основи та оксиди, гідроксиди і пероксиди металів;

V – солі та пероксолі неорганічних кислот та металів;

VI – інші продукти.

Назви груп і підгруп призначені лише для зручності користування УКТ ЗЕД і не повинні застосовуватися для юридичних цілей класифікації товарів.

Лекція 9. Характеристика товарних позицій, підпозицій, категорій, підкатегорій

План лекцій

1. Порядок подальшої деталізації товарів на рівні товарних позицій, підпозицій, категорій, підкатегорій. Характеристика їх побудови.
 2. Система пунктуації та система знаків. «Кошикові угруповання».
- Рекомендована література [1, 2, 5, 10, 11, 17,18].

1. Порядок подальшої деталізації товарів на рівні товарних позицій, підпозицій, категорій, підкатегорій. Характеристика їх побудови

На наступних рівнях класифікації знаходяться товарні позиції, підпозиції, категорії, підкатегорії. У разі потреби, вище товарних підпозицій, категорій, підкатегорій, розміщуються співпозиції. Для співпозицій не передбачено цифрового коду, вони позначаються знаком дефіс «-», який ставиться перед їхньою назвою. Співпозиції означають спільну назву нижчого за рівнем класифікаційного угруповання, і в кінці їхньої назви стоїть двокрапка. Кількість співпозицій та кількість дефісів перед ними залежить від рівня вкладу інформації в назву класифікаційного угруповання.

У товарні позиції включаються однорідні товари, наприклад, різноманітні верстати (пиляльні, стругальні, фрезерні, токарні, свердлильні, згинальні, шліфувальні та інші) для оброблення твердих пластмас, дерева, кістки та аналогічних матеріалів класифіковані в товарній позиції 8465 і є з точки зору УКТ ЗЕД однорідними.

Більш детальними рівнями класифікації є підпозиція та підкатегорія. Наприклад, у товарній позиції 8207 розділу XV класифіковані різноманітні інструменти для верстатів або ручних знарядь з механічним приводом чи без нього, товарна під позиція 820720 включає тільки філь'єри для волочіння (пресування) металів, а товарні підкатегорії 8207201000 та 8207209000 вказують на матеріал, з якого виготовлена робоча частина філь'єри (з

природного або штучного алмазу чи з іншого матеріалу відповідно). Цифрові коди товарів за УКТ ЗЕД на рівні дев'ятого та десятого розрядів призначені для деталізації категорій товарів на національному рівні.

Для позначення розділів та підгруп використовуються римські цифри, а для груп, товарних позицій, підпозицій, категорій, підкатегорій – арабські. Товарні позиції, які не деталізуються на наступному рівні класифікації, доповнюються нулями до десяти розрядів, наприклад 0501000000, 3824300000, 8407211000.

Визначальним елементом класифікації, що закладена в УКТ ЗЕД, є однозначна належність товару до конкретної підкатегорії.

Для розрізнення товарів використовують два основних критерії:

- матеріали, з яких товари виготовлені;
- функції, виконувані цими товарами.

Ці критерії можуть використовуватися одночасно або окремо. Наприклад, у разі класифікації напоїв враховуються тільки вихідні матеріали, з яких вони виготовлені (мінеральна вода – товарна позиція 2201, лимонад – товарна позиція – 2202, пиво – товарна позиція 2203, вино виноградне натуральне – товарна позиція 2204).

– У разі класифікації фотоапаратури (товарна позиція 9006) і наручних годинників (товарна позиція 9101) навпаки враховуються тільки їхні функціональні особливості.

– У разі класифікації ванн з ливарного чавуну (товарна категорія 73242100) враховується матеріал, з якого виготовлений даний товар (ливарний чавун) і його функціональне призначення (ванна).

– Сталевий стілець може класифікуватися в товарній позиції 7326, відповідно до матеріалу, з якого він виготовлений, як виріб із сталі, і в товарній позиції 9401 відповідно до його функції, як меблі для сидіння. Те ж саме справедливо і для стільця виготовленого з дерева, тому що товарна позиція 4421 включає «інші вироби з дерева». Таким чином, як видно з вищенаведеного

прикладу, деякі товари можуть класифікуватися відповідно до матеріалу, з якого вони виготовлені, і відповідно до їх функцій. Природно, положення, за якого залишається нічим не регламентована вільність вибору між різними варіантами класифікації товарів, неприйнятне, тому що це перешкоджає веденню точної статистики й однаковому розумінню торгових угод. Тому, якщо існує кілька варіантів можливої класифікації товарів, необхідно остаточно вибрати тільки один. Досить часто примітки до розділів та груп допомагають у вирішенні даної проблеми. Отже, першим кроком в остаточному визначенні товарної позиції для товарів, класифікація яких одночасно можлива в декількох товарних позиціях, є ознайомлення з примітками до відповідних розділів і груп, в яких можуть класифікуватися ці товари. Так примітка 13 до розділу XV виключає класифікацію меблів у даному розділі, а примітка 1й до групи 44 виключає класифікацію меблів у цій групі. Таким чином, відповідно до даних приміток, стілець повинен класифікуватися не відповідно до матеріалу, з якого він виготовлений, а відповідно до його функції в товарній позиції 9401.

- Інший принцип диференціювання товарів, закладений в УКТЗЕД – ступінь обробки товару. Наприклад, живі корови класифікуються в товарній позиції 0102, їхнє м'ясо, якщо воно свіже чи охолоджене – у товарній позиції 0201, якщо м'ясо заморожене – у товарній позиції 0202, сосиски чи інші продукти, виготовлені з цього м'яса – у товарній позиції 1601 або у товарній позиції 1602 (у консервованому вигляді). Аналогічно шкури корів класифікуються в товарній позиції 4101, шкіра, виготовлена з цих шкур – у товарній позиції 4104, шкіряні рукавички – у товарній позиції 4203, шкіряне взуття – у товарній позиції 6403, шкіряні м'ячі – у товарній позиції 9506.

- Іноді можуть виникнути сумніви, в якій з товарних позицій з різними ступенями обробки слід класифікувати визначені товари. Наприклад, людське волосся, тільки сортоване за довжиною і призначене для виготовлення перук, може, у принципі, класифікуватися в товарних позиціях 0501 і 6703. Однак у примітці 2 до групи 05 дається визначення, що розуміється під терміном «необроблене волосся» (волосся сортоване за довжиною, не вважається

обробленим (за умови, що основи і кінці волосся не розташовані за відповідним порядком). У відповідності з цією приміткою дане волосся повинно класифікуватися в товарній позиції 0501.

- Таким чином, примітки до розділів або груп допомагають у вирішенні спірних ситуацій не тільки між матеріалом і функцією товару, коли необхідно оцінити, що є головним – матеріал, з якого виготовлений товар, чи його функціональне призначення, але також і у випадках різного ступеня обробки товарів.

- УКТЗЕД як митно-статистична номенклатура зовнішньоекономічної діяльності побудована таким чином, що до неї включаються всі товари, що знаходяться в торговому обігу. З цією митою наприкінці кожної групи знаходяться так звані «кошикові» товарні позиції.

2. Система пунктуації та система знаків. «Кошикові угруповання»

«Кошикові позиції» – позиції, в яких класифікуються товари, особливо в даній товарній групі не поійменовані. Їх введення обумовлено загальним принципом класифікації будь-яких об'єктів, а саме, множина об'єктів, що класифікуються, повинна бути замкненою. Так у товарній позиції 0106 (інші живі тварини) класифікуються серед інших живі слони, кити, птахи, жаби, комарі і та інші.

«Кошикові» товарні позиції, звичайно, існують і в групах, де класифікація товарів здійснюється відповідно до їх функцій. Так у групі 65 класифікуються головні убори. У цій групі є «кошикові» товарна позиція 6506, де класифікуються головні убори, особливо не поійменовані в інших товарних позиціях цієї групи, наприклад, каски.

Таким чином, використання «кошикових» товарних позицій дає абсолютну впевненість у тому, що жоден товар не залишиться неохопленим номенклатурою УКТЗЕД.

В УКТЗЕД велике смислове значення мають розділові знаки «,» і «;». Наприклад, у товарній позиції 4201 класифікуються «вироби шорно-сідельні й

упряж для різних тварин, виготовлені з будь-яких матеріалів». Кома між двома частинами даного тексту означає, що всі вироби, згадані до коми можуть бути виготовлені з будь-якого матеріалу, так, наприклад, сідла можуть бути виготовлені зі шкіри чи пластмаси, а упряж – з металу чи шкіри.

Якщо є товарна позиція, в якій товари класифікуються відповідно до їх функцій і немає ніяких посилань на матеріали, з яких вони виготовлені, це означає, що ці товари можуть бути виготовлені з будь-яких матеріалів.

Однак, якщо в тексті є «;» – це означає, що після цього знака починається опис суттєво нових товарів. Будь-яка характеристика визначеного товару, згадана до «;» не поширюється на товари, згадані після «;». Наприклад, товарна позиція 4202 починається з опису саквояжів, чемоданів і т.п. товарів. Після слів «та аналогічні футляри» є «;». Це означає, що немає значення, з якого матеріалу виготовлені товари, поймає до «;», ці товари можуть бути виготовлені з будь-якого матеріалу, наприклад, зі шкіри, пластику, картону, металу і т.п.

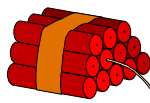
Після «;» починається опис суттєво іншої групи товарів «сумки дорожні, несесери, рюкзаки, сумочки жіночі, сумки господарські, портмоне, гаманці, футляри для географічних карт, портсигари, кисети, сумки для робочих інструментів, сумки спортивні і та. ін.». Наприкінці даного переліку товарів є конкретна вказівка на матеріал, з якого вони виготовлені, а саме: натуральна або композиційна шкіри, пластмасові листи або текстильні матеріали, вулканізовані волокна (фібра) або картон, або з покриттям всієї поверхні чи її частин з цих матеріалів. Таким чином, дорожні сумки, виготовлені з металу, не будуть класифікуватися в даній товарній позиції.

Контрольні питання

1. Що таке гармонійність?
2. У чому є сутність гармонізації класифікаторів?

3. Яким чином здійснюється відображення національних особливостей країни?
4. Дайте визначення терміна «зовнішньоекономічна діяльність».
5. Поясніть різницю між поняттями «гармонійність» та «гармонізація».
6. На базі чого створена УКТ ЗЕД?
7. Роль митних органів у створенні УКТ ЗЕД.
8. Функції митних органів відносно УКТ ЗЕД.
9. Поняття реєстрації учасників.
10. Роль ДМКУ у УКТ ЗЕД.
11. З яких елементів складається дев'ятизначний код УКТ ЗЕД?
12. Назвіть рівні деталізації УКТ ЗЕД.
13. Дайте визначення терміну «цифрове кодування» УКТ ЗЕД.
14. Назвіть структуру груп за УКТ ЗЕД.
15. Елементи структури УКТ ЗЕД.
16. Назвіть правила, яких необхідно дотримуватися під час класифікації товарів.
17. Дайте визначення терміну «інтерпретації».
18. Мета використання правил інтерпретації.
19. Яким чином визначається класифікація для юридичних цілей?
20. Охарактеризуйте третє правило інтерпретації.

Тести

1. Гармонізація класифікаторів досягається:
 - а) внаслідок змін та доповнень, які заносять в міжнародну основу УКТ ЗЕД;
 - б) шляхом групування економічно-статистичних даних відповідно до міжнародних;
 - в) шляхом прийняття рішення відносно класифікації та шкодування.

2. Ступінь близькості між товарами різних асортиментних груп з точки зору товарного використання – це
- а) гармонізація класифікаторів; б) гармонійність УКТ ЗЕД;
 - в) товарна позиція; г) номенклатура.
3. Узгодження складу та структури національних класифікаторів класифікаторам розробленим міжнародними організаціями – це
- а) гармонізація класифікаторів; б) класифікатор;
 - в) товарна позиція; г) гармонізована система.
4. Поняття «асортиментна група» включає:
- а) різні види та гатунки товарів;
 - б) товари різної структури й складу;
 - в) товари різні за використанням;
 - г) товари різних класифікаційних груп.
5. Ким здійснюється введення УКТ ЗЕД?
- а) митними органами;
 - б) держстандартом України;
 - в) міжнародними організаціями.
6. Що є базою для побудови УКТ ЗЕД?
- а) гармонізована система опису та кодування;
 - б) комбінована номенклатура Європейського економічного союзу;
 - в) обидва варіанти правильні.
7. Яким органом затверджується зміни в УКТ ЗЕД:
- а) Урядом України; б) Президентом;
 - в) Кабінетом міністрів; г) Верховною Радою.
8. Яку із зазначених функцій не виконують митні органи відносно УКТ ЗЕД:
- а) доповнення та зміни до УКТ ЗЕД; б) публікування УКТ ЗЕД;
 - в) класифікація УКТ ЗЕД; г) введення УКТ ЗЕД.
9. Перевірка документів, огляд та облік товарів на митниці – це
- а) митний контроль; б) реєстрація;
 - в) митний огляд; г) декларування.

10. Вісім рівнів деталізації УКТ ЗЕД:

а) розділи, підрозділи, групи, товарні позиції, підпозиції, співпозиції, категорії, підкатегорії;

б) розділи, підрозділи, групи, позиції, підкатегорії;

в) розділи, групи, позиції, категорії, підпозиції;

г) розділи, групи, підгрупи, позиції, підкатегорії.

11. Якою кількістю цифр визначаються підкатегорії в УКТ ЗЕД?

а) 10; б) 4;

в) 6; г) 9.

12. Що означають перші чотири цифри десятизначного коду за УКТ ЗЕД?

а) розділ; б) позицію;

в) товарну групу; г) категорію.

13. Використання даних правил дозволяє:

а) правильно визначити положення товару в УКТ ЗЕД;

б) полегшити роботу митника;

в) класифікувати товари за декількома критеріями;

г) полегшити процес розмитнення.

14. Скільки основних правил інтерпретації налічує УКТ ЗЕД:

а) 6; б) 4;

в) 5; г) 8;

15. Якій товарній позиції віддається перевага під час визначення коду УКТ ЗЕД:

а) яка містить конкретний опис товару;

б) яка містить більш загальний опис товару;

в) яка містить необхідні критерії товару;

г) яка відповідає даному товару.

16. Чи можуть товари водночас класифікуватися відповідно до декількох критеріїв і належати до двох і більше товарних позицій:

а) так; б) ні;

в) спірне питання; г) якщо це передбачено правилами інтерпретації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гребельник О. П. Митна справа: підручник 4-те вид. оновл. та доповн. / О. П. Гребельник – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 472 с.
2. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / Н. М.Тюріна, С. П. Карвацька. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – Т 98. – 402 с.
3. Рум'янцев А. П. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. – 2-ге вид. перероб. та доп. / А. П Рум'янцев, Н. С. Рум'яйцева. – К. : ЦНЛ, 2012. – 296 с.
4. Митний кодекс України. – ВР України від 13.03.2012, № 4495-VI.
5. Митне право України : навч. посіб. / Ю. В. Іщенко, В. П. Чабан, В. М Дорогих. та ін. – Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 296 с.
6. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Довідник : у 2 т. / за заг. ред. В. Л. Іванова. – Львів, 2010. – Т. 1. – 282 с. (Серія «Нормативна база підприємства»).
7. Дюкарева Г. І. Збірник опорних конспектів лекцій з дисципліни «Товарна номенклатура ЗЕД»: опорний конспект лекцій / Г. І. Дюкарева, В. О. Акмен. – Харків : ХДУХТ, 2012. – 180 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

8. Курило Т. В . Митне право України : навчальний посібник / Т. В Курило. – Львів : Новий світ-2000, 2007. – 240 с.
9. Митне право : навч. посібник / за ред. В. Г. Драганова, М. М. Рассолова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 255 с.
10. Буланій О. О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні // Актуальні проблеми економіки (укр.). – 2006. – № 9. – С. 7–15.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ДОКУМЕНТАЦІЯ

11. Наказ Держмитслужби України від 15.02.2011 N-НТФ «Интес» – Із змінами і доповненнями, внесеними від 30 листопада 2011 року N 1006, (підпункт 2.1.1 у редакції наказу Державної митної служби України від 23.03.2011р. Класифікатор додаткової інформації, яка вноситься до графи 31 ВМД, необхідної для ідентифікації товарів при їх класифікації згідно з УКТЗЕД. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <qdpro.com.ua/documents/51819>.
12. Ліга БізнесІнформ повідомляє [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.liga.net>>.

13. Нормативна правова база Держмитслужби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mdoffice.com.ua/pls/mdoffice/aSNewsDic.getNews?dat=012015.>.

14. Пресс-служба Государственной таможенной службы Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.from-ua.com/news/427243934e4f4.html>>.

15. Про затвердження Порядку роботи відділу номенклатури та класифікації товарів регіональної митниці, митниці, відділу контролю митної вартості та номенклатури регіональної митниці, митниці при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України : [Наказ Держмитслужби України від 07.08.2012 р. N 667](#) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: qdpro.com.ua/export/document/59277>.

16. Про порядок роботи відділу тарифів та митної вартості регіональної митниці (митниці) при вирішенні питань класифікації та кодування товарів : Наказ Держмитслужби [N 725](#) від 14.11.2011 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Держмитслужби [N 725](#) від 14.11.2011 – у тексті Порядку та додатка 3 назву «ТН ЗЕД» замінено складноскороченою назвою «УКТ ЗЕД»). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0435-11>.

17. Про затвердження Переліку товарів групи «ризик» та «прикриття», митне оформлення яких здійснюється із застосуванням заходів особливого порядку митного оформлення : Наказ Державної митної служби України від 18 вересня 2008р N 597. [Електронний ресурс] – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/490-2008-p>.

18. Про Митний тариф : Закон України від 05.04.2001 зі змінами 2013 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T012371Z.html>.

Навчальне електронне видання
комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимах

Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності

Опорний конспект лекцій

для студентів денної та заочної форм навчання

ступеня бакалавр

напряму підготовки 030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»
професійного спрямування «Товарознавство та експертиза в митній справі»
факультету управління торговельно-підприємницькою та митною діяльністю

Укладачі:

ДЮКАРЕВА Галина Іванівна
ОЛЕЙНИК Анатолій Іванович

Відповідальний за випуск зав. кафедри товарознавства в митній справі
д-р техн. наук, проф. М. П. Головка

Техн. редактор О.В. Щегельська

План 2017р., поз.78/47/17

Підп. до друку 13.03.2017р. Один електронний оптичний диск (CD-ROM);
супровідна документація. Об'єм даних 24,3 Мб. Тираж 100 прим.

Видавець і виготівник

Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, м. Харків, 61051.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4417 від 10.10.2012 р.